

VÁRFALVA KÖZSÉGI NAPLÓ

Várfalva Község időszakosan megjelenő tájékoztató lapja

ISSN 2602-1846, ISSN-L 2602-1846

Fotó: <https://kerteshazas.cafeblog.hu/2016/03/13/burkos-tojas-husvetra-ahogy-a-nagymamamtol-tanultam>

Kosztolányi Dezső: Húsvét

*Már kék selyembe pompázik az égbolt,
tócsákba fürdenek alant a fák,
a földön itt-ott van csak még fehér folt,
a légen édes szellő szárnyal át.*

*a boltokat emberraj tölti meg.
S míg zúg a kedv s a víg kacaj kitör,
megrészegül az illaton a föld,
s tavasz-ruhát kéjes mámorban ölt –*

*Pöttön fiúcskák nagyhasú üvegbe
viszik a zavaros szagos vizet,
a lány piros tojást tesz el merengve,*

*kelet felől egy sírnak mélyiből,
elrúgva a követ, fényes sebekkel
száll, száll magasba, föl az isten-ember.*

VÁRFALVA KÖZSÉG TANÁCSA ÉS POLGÁRMESTERI HIVATALA NEVÉBEN ÁLDOTT HÚSVÉTOT KÍVÁN

MÄRGINEAN JÁNOS, polgármester és KOLOZSI ERNŐ, alpolgármester

Tartalom:

- Támogatásra váró pályázatok
- Tegyük a lehető legtisztább és legegészségesebb környezetért
- Regeneratív mezőgazdaság
- Az olvasás fontossága a gyermekek harmonikus fejlődésében
- Újrakezdés
- Beszélgetés a régiségekről
- Húsvétot várva Húsvétot megélve.

Támogatásra váró pályázatok

Az elmúlt időszakban több pályázatot nyújtottunk be, melyek elbírálásra várnak:

- **Utcák korszerűsítése Várfalva község területén** -összesen 5380,10 m hosszúságban, 9 út aszfaltozását tenné lehetővé Bágyonban, Várfalván és Csegezben. Az erre vonatkozó pályázatot 2023 decemberében nyújtottuk be az *Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Főigazgatósághoz*, melynek finanszírozása pozitív elbírálás esetén a *DR-28 Vidéki területek alapvető közúti infrastruktúrájának létrehozása/korszerűsítése* című beavatkozások rendelkezésére álló forrásokból történne.

- **Az energiahatékonyság növelése a Bágyoni elemi iskolában, Várfalva község, Kolozs megye** - a bágyoni általános iskola épületének energia teljesítményének javítására és fenntarthatóságára vonatkozik. A pályázatot 2024 februárjában nyújtottuk be az *Északnyugati Regionális Programon* keresztül, a *Középületek energiahatékonyságának támogatása, beleértve a műemlék épületeket is* nevet viselő felhívásra.

- **Elektromos autó töltőállomások beszerzése és telepítése Várfalva községbe, Kolozs megye** - lehetővé teszi egy-egy 21 négyzetméter alapterületű, két-két parkolóhellyel ellátott töltőpont létrehozását Kövendén és Bágyonban. A projekt a megvalósítási szakaszban van, az építési engedélyhez szükséges jóváhagyások megszerzésén dolgozunk. A beruházás megvalósítását a *Nemzeti Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv C10 intézkedése* teszi lehetővé.

- **Várfalva község legelőinek és nehezen megközelíthető részeinek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése** - olyan felszerelés és eszközök beszerzését teszi lehetővé, amelyek megkönnyítik a község legelőinek tisztítását, karbantartását. A *Vidéki Beruházások Hivatalához-19.2. intézkedés* keretében leadott támogatási kérést jóváhagyták, a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok leadási szakaszában vagyunk.

- **Napenergia-termelő létesítmény telepítése a saját villamos-energia fogyasztás fedezésére Várfalva községben, Kolozs megye** - 2023 decemberében beadott projekt egy körülbelül 900 négyzetméteres naperőmű építését vetíti előre, ahova körülbelül 397 modul fotovoltaiikus panelt telepítenek. Az *Energiaügyi Minisztérium Modernizációs Alap* programján belül leadott pályázat a község közintézményeinek villamosenergia-fogyasztásának

fedezését célozza meg.

Folyamatban lévő beruházások:

- Az Országos Helyreállítási Alapból támogatott két pályázatunk: **A Várfalvi Általános Iskola épületének Energhatékonyágának növelése, Várfalva, 360 A szám, Várfalva község, Kolozs megye és Várfalván a 360 Bis szám alatt található középület energiahatékonyságának növelése, Kolozs megye** -a kivitelezési munkálatok egyszerűsített eljárással történő beszerzésének szakaszában vannak, a licit lezárását követően aláírjuk a kivitelezési szerződést.

- **Az energiahatékonyság és az intelligens energiagazdálkodás növelése az oktatási egységként működő középületekben- Kövendi Elemi Iskola, Várfalva község és Az energiahatékonyság és az intelligens energiagazdálkodás növelése az oktatási egységként működő középületekben -a Székelyhidas Elemi Iskola, Várfalva község** - a Környezetvédelmi Alapkezelő, Energhatékonyági Programján keresztül támogatott két projekt jelenleg az építkezési engedély megszerzéséhez szükséges dokumentumok benyújtásának szakaszában vannak.

Székely Izabella Marika, Finta Márta Emöke, Dávid Noémi Melita- közbeszerzés

Tegyük a lehető legtisztább és legegészségesebb környezetért

Mindannyian kénytelenek vagyunk szembesülni a természetben otthagyt szemét jelenségével, amely napjainkra súlyos globális problémává nőtte ki magát, visszafordíthatatlan károkat okozva. A fennálló helyzet hátterében az emberek közömbösége, illetve a környezeti nevelés hiánya áll.

Azt gondolnánk, hogy az általunk eldobott szemét semmilyen hatással nincs a környezetünkre, vagy ha mégis, egy nagyon kicsi, elhanyagolható mértékben, pedig ez a fajta felelőtlen magatartás egyformán veszélyezteti úgy a magunk, mint az állatok egészségét. Ezen túlmutatóan, viselkedésünk arra ösztönözhet másokat, gyerekeket és felnőtteket egyaránt, hogy hasonlóan viselkedjenek, megsokszorozva a hulladék mennyiségét és annak negatív hatását nemcsak a környezetre, hanem ránk, emberekre is. Szemétteljes környezetben élni egészséget és egyensúlyt jelent.

A rendezett környezet hozzásegíthet kibírni a hétköznapiakat, segíthet szinten maradni és olyan feltételeket teremthet, amelyek által olyanná alakíthatjuk a rendelkezésünkre álló életteret, amelyben értelmileg, érzelmileg, fizikailag egészségesek ma-

radhatunk.

A környezet, amelyben élünk, tükörképe az ott élő embereknek, ahogyan mi is tükörképei vagyunk annak a helynek, ahol időnk nagy részét töltjük, és rányomjuk bélyegünket annak főbb jellemzőire. De hogyan sikerül fenntartani egy rendezett szemétteljes és barátságos környezetet anélkül, hogy az túl sok erőfeszítésünkbe kerüljön? Ahogy otthon sem szemétteljes, úgy az utcán sem kellene, hogy szemétteljesünk. Egészségünk megőrzése érdekében figyelniünk kell arra, hogy a hulladékot, csakis az arra a célra kialakított hulladékgyűjtő pontokra dobjuk. Minden lakos felelős a háza előtt elterülő zöld övezetért, a portáját szegélyező járda és útszakasz tisztaságért. Ha mindenki felvállalja a rá eső kicsi rész karbantartását, a sok apró részlet egy tiszta és higiénikus egész fenntartását eredményezi.

Milyen hatást gyakorol ránk a természetben eldobott szemét?

- **Járványok kitörésének veszélye**

Ismerősnek tűnik az út mentén, a falvak széleinél vagy a folyóparton hagyott szemétteljes látványa? Ha a község területén ilyen esettel találkozunk, kérjük jelezze az illetékes hatóságoknak, mivel ezek gócpontjai lehetnek egy készülő járvány elindulásának.

- **Mikroműanyag forrás**

A mikroműanyag olyan mikroszkopikus méretű műanyag darabkák, amelyek mesterségesen vagy a műanyag időbeli lebomlásával keletkeznek. A mikroműanyagok mérgező anyagokat tartalmaznak, amelyek később hatással lehetnek az emberek és állatok egészségére. Számos tanulmány kimutatta, hogy a mikroműanyagokat a tengeri állatok lenyelhetik és ez által bekerülhetnek az emberi táplálékláncba. Erre igen nagy az esély, mivel becslések szerint évente 11 millió tonna műanyag kerül az óceánokba.

- **Kellemetlen kirándulási élmény**

Biztosak vagyunk benne, hogy Ön is szeretne szebbnél szebb helyekre utazni, kirándulni, nyaralni menni, ahol elszakadhat mindentől - a munkájától, a problémáitól, a szeméttől.

„Amit nem kívánsz magadnak, te se tedd embertársadnak” közmondás intelmeit szem előtt tartva kiránduláskor, nyaralás során a keletkezett szemétteljes ne hagyjuk hátra, vigyük magunkkal a legközelebbi hulladékgyűjtő pontig, csak ott dobjuk el. Hogy azután az utánunk jövő kirándulók a természet szépségét és az úticél látványosságait élvezzék, mintsem az előttük ottjárók szemétteljes nézzék. Ha egy úticélt megfoszt varázsától a szemétteljes jelenléte, akkor

nem beszélhetünk kirándulási élményről.

A 211/2011. számú, a hulladékgazdálkodásról szóló, módosított fő törvény értelmében a hulladék hátrahagyása tilos és büntetendő. Ezenfelül a hulladékot illegálisan elhelyező személyek a jogszabály értelmében kötelesek megtisztítani a szennyezett területet, és a kirótt bírságon felül megtéríteni az általuk termelt szemétteljes megsemmisítésének költségeit, amit egy, az arra szakosodott vállalat végez el.

A természetnek olyan személyekre van szüksége, akik tisztelettel, baráti érzésekkel viszonyulnak hozzá. Mindannyiunknak természetbarátokká kell lennünk. A gyerekek ha jó példát követnek, úgy tekintenek a természetre mint egy jó baráttra, aki egészséges fejlődésükhöz a legoptimálisabb feltételeket adja: fényt, meleget, friss levegőt és végtelen mozgásteret a játszadozásra. Ahhoz, hogy tiszteletet ébresszünk gyermekeinkben, a természet szeretetére, védelmére buzdítsuk őket, már az is elég, ha mi felnőttek tudatosan figyelünk arra, hogy ne szemétteljesünk. Élő környezetünk védelmének érdekében fontos lenne, ha mindenki betartaná az erre vonatkozó előírásokat, jogszabályokat. Így gyermekeink tiszta, szép és egészséges természetes környezetben nevelkedhetnek.

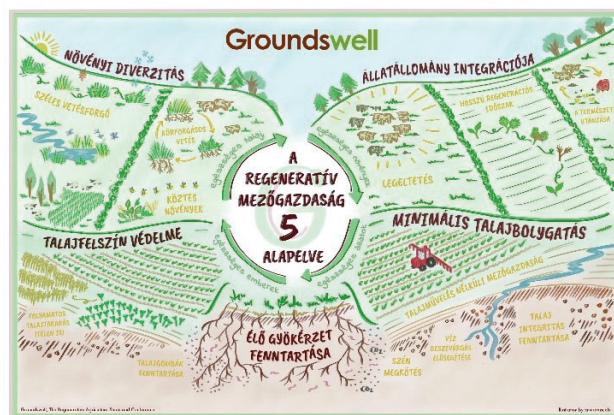
Finta Márta Emöke

Regeneratív mezőgazdaság

Biztosan hallottál már a bio, a hagyományos és az ipari mezőgazdaságról, de vajon ismered-e a regeneratív mezőgazdaságot? Gondolkodtál már azon, hogy a föld, amelyben a zöldségeket termeszted, mennyire egészséges? Számít-e számodra, hogy a talaj egészséges és termékeny legyen? Vajon az általad alkalmazott módszerek hasznosak, vagy hosszú távon inkább kárt okoznak? Az a módszer, amelyet követünk, fenntartható-e a jövő számára? Szükség van változásra? Teendők vannak-e a klímaváltozás kapcsán, vagy talán mi is tehetünk érte?

Az biztos, hogy mindannyian észrevettük, hogy a mezőgazdaságban dolgozók évről évre egyre nagyobb kihívásokkal szembesülnek. Beszélhetünk a csapadékhianyról, amikor hónapokig nem esik az eső, vagy éppen a hirtelen, hosszú időn át tartó esőzésekről. Talán meg kellene kérdeznünk magunktól, hogy vajon a föld nem válaszol-e mindenre, amit ellene teszünk? Gondolkodtál-e már azon, hogy a talaj elveszítheti termékenységét, és talán még a mi időnkben bekövetkezhet? Létezik-e megoldás erre a helyzetre?

Mi is a regeneratív mezőgazdaság?

A regeneratív mezőgazdaság egy olyan megközelítés, amely nagy hangsúlyt fektet a talajtermékenység megőrzésére, a környezetvédelemre, a biodiverzitás megőrzésére és a klímaváltozás elleni védelemre. Ez a gazdálkodási módszer arra törekszik, hogy javítsa az általa felhasznált erőforrások állapotát (talaj, víz, mikroorganizmusok), és nem pedig kimeríti azokat.

A regeneratív mezőgazdaság alapelvei:

1. **Minimális talajbolygatás** (Min-till), **Talajbolygatás nélkül** (No till), számos tanulmány kimutatta, hogy a szántás a legnagyobb ellensége a talajnak, a szántás folyamán, a talaj szerkezetét felborítja, a benne élő mikroorganizmusok és az apró ge-

rinctelen állatok pusztulásához vezet. Ezért mondják azt, hogy „az őszi szántás jobb mint a tavaszi”, a magyarázata csupán az, hogy a talajban a mikroorganizmusoknak van idejük regenerálódni. A minimális talajművelés elősegíti a víz visszatartó képességét, a föld nem veszíti el olyan gyorsan a benne lévő nedvességet, segít a drasztikus párolgás ellen. Csökken a talaj eróziójának kockázatát. A klímaváltozást, az üvegházhatás váltotta ki, ami a szén kibocsátás játszott nagy szerepet. A bolygatás nélküli mezőgazdaság elősegítheti a szerves anyagok felhalmozódását a talajban, ami hozzájárulhat a szénmegkötéshez és így a klímaváltozás elleni küzdelemhez. Ezek mellett, a költségeinket is csökkentjük, a munkaerő, a gépigény, valamint az üzemanyagfogyasztást korlátozzuk.

2. **Növényi diverzitás vagy növényfajok sokfélesége:** néhány növényfaj képes segíteni más növények növekedését a talajban lévő tápanyagok megosztásával vagy az árnyékolás révén. Például, a borsófélék a talajban egy bizonyos mennyiségű nitrogént hagynak (N), amit az utána következő termés felhasznál (búza, paradicsom stb), A növények tökéletesen kiegészítik egymást, elősegítik egymást, mi vagyunk azok akik beavatkoznak, és felbontjuk ezt a rendet. A regeneratív mozgalomnak a lényege, hogy együtt tudjunk dolgozni a természettel, nem pedig ellene.

3. **Állatok integrálása** a regeneratív mezőgazdaságba számos előnnyel jár, amelyek hozzájárulnak a fenntarthatóbb és hatékonyabb mezőgazdasági gyakorlatokhoz. Az állatok által termelt trágya és szerves hulladék visszajuttatása a földbe, hozzájárul a tápanyag ciklushoz, segít megőrizni vagy növelni a talaj termékenységét, csökkentve ezzel a szükségességet a műtrágyák használatára. Bizonyos állatfajok, például a marhák vagy a juhok legelése során a talajt megmozgatják, lazítják és termőfölddé alakítják. Ez javítja a talaj szerkezetét, növeli a víz beszívargását. A baromfi vagy a kecskék, természetes módon szabályozhatják a gyomnövények és kártevők populációját, így csökkentve a vegyszerek használatának szükségességét és a környezeti káros hatásokat.

4. **Takaróművelés:** A talaj takarása fontos szerepet játszik a regeneratív mezőgazdaságban. A talajtakarás lassítja a víz elpárolgását, így a talaj nedvességtartalma jobban megmarad. Ezenkívül megvédi a talajt a napsugárzástól, ami segíthet megőrizni annak egészségét és termékenységét. A talaj megőrzése a növényzet védelmével és a talajfelszín lefedettségének fenntartásával segít megakadályozni a talaj lemosódását az esőzések során,

ami megakadályozza a termékeny talajrétegek elvesztését.

5. **Kémiai vegyszerek elkerülése:** A regeneratív mezőgazdaság kerüli a kémiai vegyszerek és műtrágyák használatát, amelyek károsíthatják a talajt és a környezetet. Ehelyett hangsúlyt fektet a természetes módszerekre és az ökológiai egyensúly fenntartására.

Romániában is már több száz hektáron alkalmazzák a regeneratív mezőgazdaságot, hazánkhoz a legközelebbi farm Maros megyében található, ahol közel 200 hektáron alkalmazzák a regeneratív módszereket. A romániai nagy farmok is egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az új mozgalomra, például az AIDahra farm 5000 hektár területet szentel a regeneratív módszerekre. A bemutatott folyamat egy hosszú távú átalakulási folyamat, amely jelentős hatással lehet a jövőnkre. Ennek a mozgalomnak az egyik úttörője Gabe Brown, aki tapasztalatait és gyakorlati tudását „Porból élet” című könyvében osztja meg.

“A regeneratív mezőgazdaság gyógyítja a talajt, fejleszti a biodiverzitást, javítja a vízgazdálkodást, szentet köt meg a talajban. **Talán az emberiség egyetlen reális reménye a klímaváltozással szemben**”

Bajka Laura-Katinka, elsőéves mesteri hallgató: Gazdálkodás a vidékfejlesztés és agroturizmusban

Az olvasás fontossága a gyermekek harmonikus fejlődésében

A gyerekek tudásának megalapozása már korai életkorban kezdődik. Az ismeretek megszerzése, az oktatás ebben az életkorban elsőbbséget élvez úgy a gyermekek, mint a szülők és nevelők számára. Magától értetődő, hogy minden szülő arra törekszik, hogy gyermekét a legjobb nevelésbe részesítse, s ez a tudatos odafigyelés nagy mértékben befolyásolja a gyermekek jövőjének alakulását.

Lehet, hogy még korainak tűnhet, mégis a meseolvasást már akkor el kellene kezdeni, amikor a gyerekek kezdik felfedezni az őket körülvevő világot. A szülők azok, akik a megfelelő irányba terelhetik gyermekeiket, az olvasási szokások kialakításában nekik van a legnagyobb felelősségük. Sokszor megtörténik, hogy csak azért adják a gyermekek kezébe a telefont vagy táblagépet, hogy ezzel lefoglalják akkor, amikor ezek helytelenek, pedig a meseolvasás kiválthatná az okos eszközök használatát. A kezdetben olvasott mesék után bővíteni lehet az ol-

vasási spalettát egy egész könyvvel, amit egy másik követ... Így módon, a gyermeke neveléséért felelősséget vállaló szülő számára elégedettséget hozhat az érzésekre való fogékonyság, a szeretet érzésének családon belüli megélése.

Egy gyermek egészséges nevelésének jó táptalajt nyújthat az olvasás megszerettetése, az olvasási szenvedély felélesztése az életkori sajátosságokhoz, az ifjú olvasó érdeklődési köréhez igazodó könyvek által. Ha a gyerek szobájába olvasósarkot rendezünk be, abban a tudatban nő fel, hogy az olvasás az élet mindennapi, természetes velejárója. A megfelelő olvasmányt kiválaszthatja úgy a tanító, mint a szülő. Ion Creanga, George Topárceanu, Petre Ispirescu vagy Ana Blandiana gyermekkönyvei csak néhány példa, azon művekre, amelyek olvasásra alkalmasak lehetnek a román irodalom szépségeit felfedezni vágyó kisiskolásoknak.

A gyerekek idősebbé válásával, amikor a dolgok megváltoznak, az életkori sajátosságokhoz igazodva jó választás lehet Ioan Slavici, Tudor Arghezi vagy akár Jules Verne könyvei. Az olvasott könyvek számbeli növekedésével, az olvasási szenvedély kialakulásával a gyermekek vagy tanulók már képesek lesznek kiválasztani a saját kedvenc olvasmányaikat.

Bármilyen könyvet választ is a szülő, legyen szó képeskönyvről, mesés vagy ismeretterjesztő könyvről, a gyerekek fogják élvezni az olvasás pozitív hatásait: élesedik az elméjük, nő a koncentrációs képességük, fejlődik a képzeletük. A könyvek varázslatos világa beindítja gyermekük elméjét és képzeletét. Az elalvás előtt olvasott könyv vagy felolvasott szép mese által gazdag, érzésekkel teli világot fedeznek fel, új izgalmas élményekkel lesznek gazdagabbak. Következésképpen megállapítható, hogy az olvasás fontossága a gyermek életében idővel egy művelt, érzékeny és intelligens felnőtté vált személy képében fog megnyilvánulni.

Éppen ezért a szülőknek minél korábban el kell kezdeniük olvasni a kicsiknek, hogy később örülhessenek a befektetett munka hozadékának.

Gyakorlati megvalósítás

Az olvasás iránti érdeklődés nem magától alakul ki, hanem az oktatási tényezők (család és iskola) erőfeszítéseinek eredménye, ami türelmet, kitartást, akaratot igényel.

Első osztályban fontos szerepet tölt be a problémafelvető beszélgetés amely a tanító-diák kapcsolatot működteti. Az ábécében található szövegek feldolgozása után, melyeket részletesen elemezzünk és magyarázunk, az életkornak megfelelő olvasmányokat ajánlottam, melyeket közösen beszélgettünk meg. A szövegek elolvasása után a következő követelményeket állítottam fel: fogalmazzanak meg kérdéseket az osztálytársaiknak; különböző kontextusokban használjanak új szavakat és művészi kifejezéseket; használják saját szavaikat az olvasott szövegek tartalmának megfogalmazására; ismerjék fel az olvasott történetek szereplőit vagy jeleneteit ábrázoló illusztrációkat; helyezték el azokat időrendi sorrendbe.

Második osztálytól kezdve az olvasmányok iránti meghatározására egy osztályon belüli, házikönyvtár és egy személyes, magánkönyvtár kialakításának formáját választottam.

Az előbbi a gyerekek és a tanító által behozott könyvekből alakítjuk ki, az osztály tagjai közül egy könyvtárost választunk, majd sor kerülhet a könyvek kölcsönzésére.

A harmadik és negyedik osztályban a tanulók érdeklődése az olvasás iránt megnő. Egyes szerzők tanulmányozása során igyekeztem arra ösztönözni a tanulókat, hogy olvassanak el több, általuk írt művet. Majd a tanulókkal közösen portfóliót készítettünk minden egyes íróról, akivel megismerkedtünk: megkerestük az arcképét, életrajzi adatokat gyűjtöttünk és utánajártunk munkásságuk főbb mozzanatainak, ami felkeltette a gyerekek kíváncsiságát és az olvasás iránti érdeklődésüket.

Toth Angela tanító, Bágyoni Elemi Iskola fordította Vass Gyöngyi-Mária

Újrakezdés

Nemzeti értékeink egyik legnagyobb kincse a néptánc. Faluközösségünkben is a néptáncnak, a népzenenek mindig fontos szerepe volt. Hagyományörző zenekarunkat és táncsoportunkat sokan ismerték, hiszen ritkán volt olyan esemény a községben, de akár testvértelepüléseinken is melyen a néptáncsoport ne lépett volna színpadra. Mindaz mellett, hogy táncoltunk volt egy összetartó kö-

zösség ahova tartoztunk, ahova szeretünk járni és mindenki hitt abban, hogy így nem merülnek feledésbe régi szokásaink. Talán akkor gyermekként fel sem fogtuk igazán mennyi mindent nyújtott nekünk ez az összekovácsolt közösség, mennyi felejthetetlen élményt, emléket és tudást hordozott magával. Ezt kaptuk és ezt adtuk tovább generációknak.

Sajnos a világjárvány óta a néptánc kimaradt a község életéből. Sok szülő keresett meg azzal a kérdéssel, hogy: „Miért nem adjátok tovább azt, amit ti tanultatok?“, „Miért nem folytatjátok?“. Nagyra becsülendő és értékelendő az, hogy a szülők mennyire fontosnak tartják, hogy gyermekeik megismerkedjenek és megszeressék hagyományainkat.

„Igyhát eldöntöttem, lesz folytatás! A Polgármesteri Hivatal támogatásával és felkarolásával újra szeretnénk indítani a táncoktatást Várfalva községben!

Célom az lesz, hogy a község gyerekei elsajátítsák azt a hagyományos táncot, azon hagyományos aranyosszéki énekeket, melyeket ránk hagytak elődeink. A mai rohanó világban már- már feledésbe merülő régi szokásokat, hagyományokat és a népi gyermekjátékokat is szeretném feleleveníteni, a magyar népi kultúra és néptánc iránti érdeklődést elmélyíteni a gyerekekben. Nem szeretném, ha csupán színpadi koreográfiákat tanulnának a gyerekek, fontosnak tartom, hogy mindez a gyerekek életformájának részévé váljon.

Szeretettel hívom és várom a gyermekeket, hogy együtt építsük fel egy új generáció néptánc közösségét községünkben!

Pethő Kinga

Beszélgetés a régiségekről

„Ott kezdődik a nagyemberség, hogy az ember észreveszi, hogy mások is élnek a földön ökövé, és amit tesz, úgy teszi, hogy nemcsak magára gondol, hanem másokra is.”

Szabó Magda

Azt javasolták, hogy keressem fel Őt, mert sok

mindent tud, sok régiséget. Minden körülményeskedés nélkül sikerült megszervezni a találkozót, rögtön megüzente, hogy menjek nyugodtan, szívesen mesél. Annuska nénit nem ismertem személyesen, annyit tudtam róla hogy idős korú és sok mindent megélt. Nincs meghatározott témám, úgy indulok, hogy akkor beszélgetünk, csak úgy általában a régiségekről.

A tornácon fogad, kezet nyújt és bemutatkozik, majd vidáman tessékkel be a házba. A konyha falusi egyszerűségéből a hozzátartozók, gyermekek, unokák, dédunokák arcmásai mosolyognak reám. A kályha elé összekészítve a fa, arra vár, hogy valaki megrakja a tüzet. A valóságos élet színtere ez, az életé, amely a mindennapok egyszerű mozzanatai mellett teret ad a családról való gondoskodásnak, a másokkal való törődésnek és az emlékezésnek is.

Csiki József és felesége Peszler Ida, Csiki Ida és Csiki Anna

A második világháború kirobbanása előtti évben született Bágyonban. Még egészen kicsi, amikor több más bágyoni gyermekhez hasonlóan elveszíti édesapját, aki 33 évesen orosz fogságban vesztette életét. Amíg a front Tordán volt a bágyoniakat kitelepítették az erdőbe. A családok kajibákba húzták meg magukat. A házakba, a templomba kórházat rendeztek be, ahol ellátták a sebesülteket. Hazatérve nem maradt semmijük, gazdaságaikat, házaikat kifosztották, azon a télen főtt krumplin és sült almán éltek. „Mindenki!” „Nem volt más!”- mondja és ebből a

néhány szóból büszkeséget vélek kicsengeneni, nem véletlenül, hisz túléltek. Együtt. A fiatal embereket összeszedték és elvitték Oroszországba dolgozni, télvíz idején egy hónapot ültek vagonokban.

A háború nehéz éveit követő időszak minden nehezségével szakadt rá az emberekre. „Hogy nem volt akkor ruha! Tudja hogy mondták? Folt hátán folt! Minden ruha megvolt foltozva. Nem mint most, hogy egy cipőt kétszer felhúz és ledobja. Nem!... Nagy lány voltam volt egy félcipőm, volt egy szövet ruhám amivel mentünk a templomba. S egy kabát. Nem mint most, hogy nem is tudják, hogy mit vegyenek.” De nem volt könnyű előteremteni a minden napra valót sem. Minden családnak volt tehene, tej volt a reggeli, vagy tejeskávé cikóriából, „nem tőt el egy nap, hogy minden háznál, hogy ne legyen puliszka, sorba hagymatokánnal, rátottával, hús. Nem akkora disznót vágta, mint most, hanem aki vágott egy hétven, nyolcvan kilóst az nagy volt. És sokszor mondták, hogy eltört a létra, nem lehet felmenni a padlásra, mert ott tartatták a szalonnát. Azért mondták, hogy elfogyott a szalonna. Nagyon, nagyon szűk világ volt!” Zöldségtermesztésből éltek, akárcsak a várfalviak, akikről úgy tartották, hogy Amerika felfedezésekor, már a parton várták Kolumbusz Kristófot a koszorúba felfont hagymával tele szekérrel.

„Hogy tudta mégis az egyedül maradt édesanya felnevelni két kis gyermekét? – kérdezem. Egyrészt a szülei segítségével, másrészt... „Tudja hogy volt akkor? Összetartó volt akkor a nép. Hát egy építkezésnél is, kalákába csinálták, ... mentek segítettek egyik a másiknak, még a kollektívben is összetartóbb volt a nép, együtt mentünk dolgozni!”

Annuska néni története nem csak a mindennapi megélhetésért folytatott harcról szól, a nehézség és megpróbáltatások közepette helye maradt a szórakozásnak is. A fonók, a majdnem minden két hétben megrendezett bálók, a nyári tánc megteremtette a lehetőséget az ismerkedésre, udvarlásra. Egy lányhoz három, négy fiú járt udvarolni kedden és csütörtökön. A lány egyenként kísérte ki őket, aki udvarolni akart az maradt utoljára. Ha a fiatalok között kezdett komollyá válni a helyzet, a fiú szólt a többieknek, hogy kár fáradozniuk, a leány az övé. Annuska nénit három hónap udvarlás után vette feleségül a férje. Az esküvői mulatságot a vőlegény házában tartották meg ötven vendég jelenlétében. A meghívottak tyúkot vittek az esküvős házhoz, a lagziba téstát, bort. A kor szokásainak megfelelően, az ifjú párnak nem pénz ajándékoztak, hanem edényt, sajtárt, csészéket. Az esküvő után a fiatalok egy házban

laktak a férj szüleivel, megfértek egymás mellett, mondja Annuska néni jelentősegteljesen.

Annuska néni esküvői képe

Élete legnehezebb időszakának a kollektivizálás éveit jelöli meg. A háborút követően, mikor „jobbacsán kezdett lenni kezdődött a kollektív.” A közjó zászlaja alatt vették el mindenüket: földet, állatokat, a földműveléshez szükséges eszközöket. Az egy évre kapott 250 kg búza, a rációra kiosztott kenyér, olaj, cukor, az évente egyszer kiadott fizetés mellett a megélhetést a meghagyott 15 ár földben termelt zöldségek eladásából biztosították. Mindenki azért dolgozott, hogy a gyermekeknek jobb élete legyen, valahol máshol. „Beteljesült amit akartunk. A gyermekek elmentek. Most itt maradtunk mi, az öregek.” Csak árnyalatnyi szomorúságra jut idő, máris sorolja, hogy hány unokája és dédunokája van, kit miként vár haza, milyen süteménnyel. Az átélt nehézségek mind homályba vesznek. Képzeltben terül az asztal, a ház megtelik nevetéssel, a kertben erős kezek munkálkodnak az idős asszony utmutatásától vezetve. „Már csak egy kívánságom van...”- mondja végezetül.

Kedves Annuska néni, köszönöm a megtisztelő bizalmát! Úgy legyen!

Vass Gyöngyi-Mária

Húsvétot várva Húsvétot megélve.

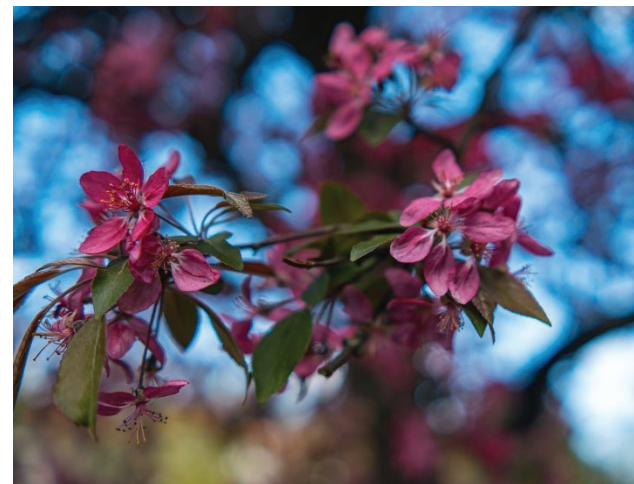
Egy tóban lévő béka nem sokat tudhat az óceánról tartja ezt egy Zen mondás. Ebből kiindulva mi mit tudhatunk a világúrról? Azt hogy végtelen. És a végtelenről? Filozofálunk, hogy valami lesz, mert lett aztán elmúlik vagy átalakul... Vagy valami a valakihez kötődve mindig van? Nekünk egyelőre tükör által homályosan látva a forma számít hiszen mi

egy általunk ismert empirikus, tapasztalati világban élünk. Na de hátha a mi tér-lét valóságunk máshol, másként érvényesül? Csak a Földön is kilométerben és mérföldben is mérhetünk de az értékek nem számítanak csak az arányok... Ugyanannyi a távolság és az idő által meghatározott sebesség. Ez a mi logikánk, fizikánk, tapasztalatunk, törvényünk. Ki és át-számítunk valamit aztán azt tapasztalati pecsétekkel ellátva és törvényt alkotó aláírással hitelesítve kimondjuk a verdiktumot. Ez van.

Pedig lehet, hogy valamilyen csoda áthúzza számításainkat. Szinte akarjuk is néha. Na nem gyermekkori mesékből, hanem az emberiség hajnalából kódolódott át génjeinkbe teremtéskor annak a vágya, hogy a jó mindig elnyeri azt ami megilleti. Különböző népek mondái, őstörténete nem csak a keletkezéssel foglalkoznak hanem azzal is, hogy a jónak mint tulajdonságnak létszükséglet győznie. Rávezetnek arra, hogy hit nélkül kétségbeesett és szegényre silányul a világ. Nézzük csak az ünnepek lélektani hozadékát... Várakozás előzi meg és beteljesülési öröm. Mi a mozgatója? A hit. Ennek meg kell történnie. El kell jönnie. Értem van. Értem aki részese vagyok a mindenségnek de a mindenség is részese nekem. Együvé tartozunk a porszem és az univerzum. Vagyis: az Atya és én egyek vagyunk... Ha az Örökkévalóval való összetartozás így tisztázódik akkor „kétségtelenül” nincs ok „kétségbe” esésbe. Ha nem a gravitáció törvényszerűségei, akkor a hit erejének logikátlansága de egyben csodája fogja elhengeríteni azt a bizonyos követ arról a sirról amely szimbólumként azóta is erőt ad.

Lélekszerinti húsvéti csodát kívánok minden kedves aranyosszéki olvasónak.

Tisztelettel és szeretettel Székely Miklós

Fotó: Zágoni Attila